

MARS
ZAŁOBNY
NA POGRZEBIE

IASNIE WIEZMOZNEGO IEGO
MCIPANA OSTAPHIANA TYSZ
KIEWICA Woiewody Brzeskiego,
Kámienieckiego & c. Stárosty.

PRZEZ

WALENTEGO ALEXANDRA
SLACHTOWICA Wydany
y Podany. Roku P. 1631.

W ELWOWIE

W Drukárni Jana Szeligi Typográphá Jego
M. X. ARCIBISKVA Lwowskiego X. 1631.

Iaśnie Wielmożnym Wielmożnym
ICH MOSCIOMPANOM PP. TYSZKIEWI,
com Woiewodziecom Brzesckim,

IEGO MCI XIĘDZV
IERZEMV z ŁASKI BO-
ZEY Y STOLICE APOSTOŁ-
skiej Biskupowi Metonskiemu Suffragano-
wi Archydyakonowi Custosowi Wilenskie-
mu Proboszczowi Grodzienskiemu.

PANV KAZIMIERZO-
WI PODKOMORZEMV BRZE-
sckiemu Staroście Dudzkiemu.

PANV ANTONIEMV. P. KRZY-
SZTOPHOWI. P. FELICIANOWI.

Swym Miłym Panom y dobrodzieiom Długo fortunnych
lat przy Błogosławieństwie Bożym.
Author serdecznie życzy.

RTo nie w smół co wspomina Jaśnie Wielmożni W. M. M. PP. na pe-
wna recydywe goni. Fit nouus admonitu dolor: tak to dawno osadzono. Bo
niecheli każdy bol na tym wygonie rego świećat trzyma sie zwyczaj takiego / że
wyczywszy nieco fryktu choremu / sam zaś dobrowolnie zmienacké w myśl sie
wfrada / y iakoby na nowe fruche zdrowie onemu pladruie. Breues sunt doloris
2 2 Inducit

inducta, & mox in miseris cogitationes recurruat dissimulata mala: tãk go vczeni
 opisałi: kto go wynyslnie Patientowi na pãmiec przywodzi / pogotowiu niezdro
 wie gorze onemu iedna. Jãko bowiem rãna bliżna sã wiezo zamiedżiona nieo
 pãtrznym wrãzem odnowe bierze: Vulnera, quæ cicatricem processu temporis du
 cunt, intempestiva contrætatione crudescunt: tãk wlaśnie kto cudzych na sercu v
 rãzow przypomnieniem niewczesnym ryka sie / ponarwia ie / y iãrzy: Vulnera
 mentis intepesitue qui mouet, ille nouat. Y ten postrzal / ktorym przez serce W
 w stawney pãmieci Rodzicã W W. M M. P P. smiercã vgodniwszy onego z
 rejestru żywych wymãszãlã / gdyby kto teraz / kiedy onegoß slãchety deposit
 smiertelnych prochow Communi omnium parenti oddãciecie / malagmanibus con
 solationum chãtal leczy: tãko niewczesne leki ptãconoby mu pewna nagãna.
 Zãczym y mnie / gdy obywatelã domu zacnego W W. M M. P P. sãmego
 Marsã inera priuatos parietes widze: ã ono Gospodarzã swego zewolã ciãle sine
 szãmi pokannie oblewa / obawiaã sie potrzeba / abym miãsto podziãkowa
 nia nie tãsiã iãkiey sobie y W W. M M. P P. nie kupil / ze go przed oczy
 W W. wystãwne. Dewien przeãcie tego bedãc ze w tego szãch res praclarã ge
 nas stawney pãmieci Rodzicã swego tãko recepte iãka czytãc bodzicie / y one
 misz rãzy wynysnu tanquam presentissimo remedio goic mozeãcie / smieã go
 W W. M M. P P. Presentuie y offiãruie. Telephus Krol Nysyssi od A
 byllesã zraniony inãczey tytko drzewcem tego / nie mogl byã wleczoneym: Y
 W W. M M. P P. rozkrãwieni na sercu smiercã Dobrodzicã swego / inã
 czey / tytko onegoß Cãmemoratione & imitatione rerum praclarã gekaram wleczyã
 sie nie mozeãcie. Droße tedy wniżenie zã nim / abyãcie go W W.
 iãko medellam doloris, iãko genium familiare domu
 swego wdziciecznie przyiãwisy presentatorã też
 onego w swey miłosciwey iãsce
 chowãc raczyli.

W W. M M. P P. y dobrodziciew
 wniżony sãgã
 Wãlenty Alexander Slachtowie.

Kiezye

Wars Zalobuy.

H Jezycu Slawoswiecny / takzet ogy zgasly :
Tak nagle twe promienie ciemne chmury spasty :
Sphero Marsowa / ytys ogy zaplakala :
Czemue Szarlatoiasnatwarz tal zblakowala :
Ciesli zalniemy. wiec gdzie pamiec we lzach plywa ;
Zal wiadomosc wyrzta y z marmuru zmywa.
Rowno zemno spoleczney lituiecie skody :
Gasnie y Sloncesamo / gdy nimasz pogody.
Plakac tylko czel moze. A ia Bostie plemie /
Y tal sie kwilic bede iak smal zywey ziemie.
Ten co skaliste serce w Dyament okowal /
A mezne pierci do dziei Rycerskich hartowal.
Ten co mu z groznobystrych oczu stry padal /
Gdy sie pioruny z strzelby w boiu wwiial /
Dzis w nich fontan lez rzewnych bede snac dobywal :
Tymi beda z mey zbroie brud krwawy obmywal :
Zalby y kamien skrusic : a bollzy polyla ;
Ktorych gdy sycym bedzie / wnet z glowy vmyla.
Ten miez czelkiem porownal : serca rusyc musze ;
Aza tal vpoiona lzami vspie dusze.
Pozbylem Bohatyrá / pozbyl meza cnego.
Ostaphiana nimasz Tykiewiczá mego.
Nieznal zacementia Kiezyc Tykiewiczow : stawal
Zawse w pelni : przed soba w przod nigdy niedawal.

WARS

Y iam niegasi: świecił sie kaganiec Marsowy;
Poti Ostaphiana stawalo mu glowy.
Poleglon: y iam zapadł: on w ziemie złożony;
Nia w śmiertelney prawie nocy pogrzebiony.
Zazdrość tłumi zysliwość. Párki sie dziwnia /
Ktore ludzkiego życia spizarnia káfua;
Je vznać trudno; iesli Tyškiewicz Marsowym /
Czyli też duchem żyje Mars Tyškiewiczowym.
Kiedy Phæbus zwierzyniec obiezdzał ognisty /
Y iuż Panienstim faldom woz dogrzzał złotisty:
W ten czas sie Clotho ozwie / y rzecz tak zaczyna:
Tá jest o siostry do was tey mowoy przyczyna.
Widze że Jan Tyškiewicz pnie sie między Bogi /
Y chce przestoczyc śmierci nieprzebyte progi.
Ná to z Marsem ma z mowe: on Marsá wystawia /
Mars go do nieśmiertelnych páłacow wyprawia.
Dlugo mu o Lachesis siwy żywot przedzieś /
Aty Atropos czemu nozã nie dobedzieś:
Przmi nie długo żywna; niech pozna Boginie;
Zesienam y Bohátyr zaden nie wywinie.
Záledwie ckliva Clotho te mowe skończyła:
Wnet Atropos z żywego martwy trup sprawiła.
Ták jest o Woiewodo / Senatorze sławny /
Stárosto Kámieniecki / Bohátyrze dawny:

Ták

Zalobuy.

Tak wiele nieprzyjaciół twa reka gromila:

Dzis cie jedná Atropos z duzych nog zwałila.

Pies nie wielka bestya; Wieprz zaś silny dziki/

Przećie często wieprzowi ow pomieśa syki.

Lwica za wilkiem goni: wilk za owca boczy/

Czel za sława: za czelem kryjomko śmierć kroczy.

Nienoweto myślistwo: bo zaraz od wieka;

Chart zaiaca wgania/ a śmierć zaś czlowieka.

Wszelze kto przykrowstapney sławy doydzie gory:

Ten żyte wiecznie; choć go śmierć wyznie z story.

X Ty żyiesz: lubom cie Tyshkiewicu stracił:

Tobie nie/ boś tyłko dlug smiertelny zapłacił.

Oddales bryle ziemie: lecz sławas zostawil/

Ktorey przezacny swoy Dom wieczystos nabawil:

Kobiles na nie dobrze: ieszeze w puchu drobnym/

Zaraz do niey w myslm przystales osobnym.

Pomnie kiedy krew w Tobie sławorodna wrzala:

Kiedy cie Pallas do mych zabaw sposabiala.

Kiedyc madrościo rozum Apollo stalowal;

Zebyś raka y sercem szesliwie szafowal.

Jakos sie czul! iako cie do mnie miála cnota!

Jakoć Ignata do serca Marsowa robotá!

Ledwies odpráwil cudze z żytkiem nául kráie:

Ledwies zebrał z postronnych madre obyzaie:

WARS

Juz cie w Inflanciech widze : iuz lata surowe

Doyrzywaia we zbroi na czyny Marsowe.

Nie zlakles sie ty swego/ nie liczyles sciany /

Kiedyście szwed chcial oprzet w kirys ofowany :

Przegral zawse : bo twoia dzielnosc prawie gola

Nigdy zelaznym szylom nie dala w tyl zola.

Smialego szescie dzwiga; thorzow odstepnie:

Przedzey boiazni nizeli odwaga swanknie.

Slawa/ lakomy to les; kto sie pusci za nia /

A krew/ y zdrowie/ nawet y dusze ma tania.

Jmie dobre na szalec zdrowia nie puszczało :

Kiedy cie sztychom / grotom na szanc wystawialo:

Tegos sluchal/ tegos miał w boiu Bakalarza :

Krew wlasna miasto farby/ a miecz za malarza :

Kiedys po szweckich plecach swych czynow rysowal

Obrazy/ kiedys one w potrzebie malowal.

Widzialem kiedys wpadal w osadzone waly /

Ztod krawolotne kule gasto wypadaly.

Widzialem kiedys lamal spisowe zagrody /

Kiedys rozlewal mieczem w boiu krawawe brody

Dopinales w ognistey wrzawie swej ochoty :

Gwalt nie morzy/ nie kroci przyrodzoney cnoty.

A iako tam pioruny w szysko rozbiaila /

Odzie do szturmu czarnoschle burze przypuszczailo:

Tales

Zalobny.

Tales wálil obozy/ bášty/ wieże/ mury
Kruszyles otwieráac pierśiami w nich dziury.
Swiádkiem tego Kalibor/ Kewel/ Kámién biały/
Kumborg/ Wolmierz/ Iberpol: kadyć y do chwały
Trudne wrotá z krwáwego musu otwierano/
Y do zdrowia ścisłego klurżec podawano.
Swiádkiem máiestat możny Senatu Polskiego:
Gdyś chorogwie kładł świeckie do nog Pana swęg:
Tám ci śszyropzychylne głosy przyznawały/
Ześ dochodził/ y dośedł meźnie oney stáły/
W ktorey sławá byt swoy ma/ w ktorey nie postoi
Zadna stopá/ co sie krwie/ co sie śmierci boi.
Dośedleś oney stáły/ z łód Skiptonowie/
Z łód krwie rozlewcy swoiey/ z łód Kureyushowie
Brzmia w wśhách wiecznobytych/ ná wśhelákie strony;
Gdzie wśchod/ zachod/ południe/ północne Triony.
Tey to stáły rys dośedł; tám proporce twoie
Wiżšo/ strzaly krwie/ leża nielekkie zbroie:
Tám depozyt twoich cnot sławá twa rozsiewa
Poludziách. Jáka śiewbá tákie źniwo miewa:
Oná mi to o Tobie/ choć wiem/ powiedziála;
Ze cie w swych wiecznie rełách badźcie piáśkowála.
Ze cie waleczny iezyk wśhedźcie badźcie zdočil:
Boś ná to zá żywotá dość s owicie robil.

Wars

Nie strąci / kto dla sławy w trwawym poście brodzi :
Gorzkie prace nagroda wieczna cnota siodzi.
Prawda w słowie sie isci. A zaż nie tak bylo ?
Czyli cie tak na bankiet serce nie zwabilo
Prsdlo do boiu ; ledwie traba wykrytnala
Do potrzeby ; chec twoia gotowcem stanala.
Juzem swe gry do Moskwy przemiost : y Bellona
Juz w Inflanciech vlichla pokojem vspiona.
Przecia nie lezyś doma : dobrej sławy syry
Siodlaś konia na woynie : bierzesh znami enity
Pochop od sprawiedliwej. Samo tam orze
Z garzsci laci / gdzie tego nie winnie dosiže.
Wityd broń nieprawa kruchy : a zaś sprawiedliwa
Zawśze bierze ; bo sam Bog tey w posillu bywa.
Ztod y w Moskwiś od siebie wyrodkiem nie zostal :
Czego nie dzwigla kupá / temus ty sam sprostal.
Noc bezrozumna swoio potego sie dawil /
Kozum choť szuplosilny co chce wśyśtko spráwi.
Tys byl w kole Kycerkiem Nestor zdroworadny :
Tys byl w bitwie Achylles do tryumphu snadny :
Bowiemci lata w glowie iuz rozum dostaly
Dowiadzeniem codziennym rzeczy zaostrezaly.
A tak deptales / bos mogli / Moskalsowe dumy :
Ukladales / bos vmiat / glupie welbie sumy.

Kar:

Zalobuy.

Karmiles Boiárzyna śmiercio nie iednego /
Poiles go truntami talu stygystiego.

Kto chciał przy zdrowiu zostać; pierzchał nie czekać /
Przed toba vmykał si. / iak przed charterem zaiac.

Nietestniś sobie w polu / tenabnemu doluczasi:

Twarde kárki do iármá Polskiego przyczasi

Tak dlugo; nádlománe że w nie wleś musiały;

Przed wygrana zwyciestwem co sie vpiály.

O Janie Tyškiewicu / takzes poslubiony

Mnie y slawie; takzes nam spowinowácony;

Gdzie Mars / gdzie slawá tylko rozbiłe namioty;

Tam wnee zeyda sie twoie wielowazne cnoty.

Mnie pierśiami Twoimi potężnie wspieraia /

A oyczyżne z zley toniey záwśie wywazáia:

Bo gdzie sie iey potrzeba tylko okazała /

Tam twoia luniey miłość ochotnie bieżála.

Vymowales swey gebie / karmiles posilki /

Ktorymibys oganial z niey postronne wilki.

Adolph Gustaph / co Pánstwa zdradziecko osiada /

Ow to / co w cudze grunty zlodzieysto sie wkrada:

Wszedł w Pruskie kráie / pobral miásta / zamki / wlości:

Chce w gleb dáley / á zmierza w Polskie maíatności.

Dopiero sam Monárchá berlá Sármaćkiego

Idzie / żeby go wyzwil zbióru krádzionego.

Wars

Kozrywa Strzy zamysły chciwe Synowcowi/
A przywraca nadsieie lepsza Polakowi.

Kto tuż był w Polscez połoy zaslonić ná goli?

Kiedy go nieprzyiaciel miał w murách powoli?

Czlowiek taki: Bog inaczey. Bog nád ludzkie síly

Wiele ma. Bog tám dzwignie/ gdzie ludzie zwatpili:

Bog przez posrzodki robi. Ten Monárche cnego
Wzbudził/ serce mu spráwił/ by do zwatpionego

Przybył rázu; by czlonki otrzeżwił zemdlone /

By do głowy odyskał wkradkiem zemlnione.

Czynił co mógł; á zdraycy stánał dobrze w troku.

Stánałes Tybkiewicu y ty wedle bołu

Swego Paná/ luboś to troche nádtepiomy

Láty został/ lecz sercem dobrze záostrzony.

Wzimałby ná sie regiment z woystá coś nie wiele/

Dokazywales wiecey niz ludnieysi śmiele.

Szedł Gustaph swym ná odsiecz do gniewu głodnegó/

Gdzie sie Polak poteznie vpominał swego.

Już żywność/ inż armatá z Gustaphem w debinie:

Kiedy sie Cny Tybkiewic z swoimi záwinie:

Gustaph/ żywność/ armatá przy nimby zostála/

Gdy by mu swych posilkow zádrość nie záyzála:

Przećie śmiałká onego serce wpedził w nogi:

Zwinał choraziew/ sturczył hardonosne rogi.

Ten

Zalobny.

Ten/ co z mowym w ykrzytał miast vbiegiem struty/
Pozbył w wiśle pływając przyzwoitey buty:
Musiał: bo mu strách w oczách sercotrwny palit/
Kiedy mu reczna bronía iak snopow náwalil
Officiántow/ Herztow. Nie suchem tám okiem
Pátrzył Gustaph/ kiedyś go po zatámniu mrokiem
Ostáphanie pedzil: gdy mu cos nie máto
W Cópucie wo ystá ludzi przez twoy miecz nie státo.
O gdy by reká mlodá stáršey bylá w spárlá;
Dawno by sie pókoiem Prussya záwárlá.
Mlodość przeštrono pátrzy/ á przed Marszem schadza:
Siwy zaś wlos w pálmowey koronie odmładza.
Dawny żołnierz wesolo w swoiey krwi sie macza:
Bo wie ze z siebie zwykłe tryumphy wytacza.
Młodzil w nowożołnierskiey iak chustá zblednie/
Storo go podeyrzáných wiátr rázow obwieie.
Zwyciestwo lubi z gode/ nieswora go kázi.
Zazdrość przeštodzić moze/ ále nie obrázi.
Tá cie moy Tyškievicu czesto vluczala/
Tána cie swoim iadem gadziná pr ystála.
Dzielný koń nie vleže/ gdy oń pies ociera
Swoy wrzask/ ále do kresu rzez wiey nogi zbiera.
W tyś mieszanał wryty/ gdyś doganiał slawy/
Lubo cie ná swe Břichy bral iezył niepráwy.

WARS

Niedbałeś na niewdziękę/ nietrwał o papiery /
Gdyś dostał swoicy sławie wiecznotrwalej cery:
Gdyż Inflantczył/ Most wicin Prusiał ma za świadki
Twoe czyny; żeś jest wielkiej wielkiem synę Matki.
Na cnotę przykro patrzyc; kiedy iey nie sstanie /
W ten czas stara sie o nie serdeczne wzdychanie.
O przedziwny potomku/ nie ieden po Tobie
Teraz wzdycha/ y pláže/ co cię ganił sobie.
Brzescki kráiu/ o Gwiazdo słachetney świebody /
Teraz cię zgubá boli Twego Woiewody ;
Jáło okrat sternikiem doświadczonym stoi /
Smieleż Neptunem igra / Charybd sie nie boi:
Niech tylko zbadzie wodzá/ niech osierocię /
Wnet go ciemnozápády Oryonzaleie.
Cne Woiewoectwo Brzeskie/ Lodko kráiu tego /
Plywałaś tu w odnodze pokoju pewnego:
Kiedy tobo Tyſkiewicz Brzescki Woiewoda
Bierował/ wſhodobytna świeciłáć pogodá.
Nie strzelał stráchem lupierstw Lisowski Pyratá/
Lecz cię mijał razego wſcinájac báchmatá:
Wiedział o pilney straży czulego sterniká /
Który y mieczem znoſił często swawolniká.
Prywatá poſpolitey nie mieſzáła rády ;
Pokoy/ miłość/ przy rádźcie nie rodźili zwády.

Nie

Zalobuy.

Nie padáli ná przytce Acroceraunia;
Z ład kłornie/ zład fáctie zly iezył wybiia.
Zgodna predko z wolnych głow wyrossa vstawa:
Vztiwość vztiwošćia; práwem byly prá wá.
O Stáphian Tyškiewie ten rzad tak porzadny
Z siebie wywodzil: rozum milowal rozsadny:
Twardy leb vkladnošćia zmiel zyl; á pierzchliwy
Powaga postánovil. Bedzieli szczęśliwy
Kto tak po niem? samá go boiaźń milowála
Niezmysłnie: samá miłość onegoš sie bała.
Woda z ogniem bez tlumu kiedy sie spoily:
Tu zaś miłość z boiaźnią záwŕse sie zgodzily.
Brzeski Kráiu/ o Gwiazdo sláchetney šwiebody /
Teraz cie zgubá boli twego Woiewody? (Bráci.
Wszystkim go žal/ choć byl snać nie wszystkim w smáł
Głupi dobrá nie pozna/ áž kiedy go stráci:
Bedziešli miał/ álbo maš takiego? kto zgadnie?
Ja nie wiem: to wiem/ że noc/ gdy słońce západnie.
Daley mowić nie moze: glos we łzách topnieje:
Jezył wysycha/ gárdlo od wzdychánia mdleie.
Juš cie zegnam o Mežu nieošácowány /
Bierz Dale ostáteczne w odiazd v mnie rány:
Kiedy mi cie niechetna Párta rozdzieliłá:
Kiedy žemis y niebo Toba podzieliłá.

Dobra

MARS

Dobra noc me Heynoty/ o śmiertelne prochy/
 Napiyćcie sie lez moich/ idźcieś w martwe lochy.
 A ty sam zostań przy mnie w lepszey polowicy/
 W ktorey żyiesz/ ale nie w ziemney kamianicy.
 Żyieś we mnie/ ia w Tobie; Ty żyieś w mym torze/
 A iazás w nieśmiertelnystwych spraw/zabaw wozrze
 Slawá Twa y w potomkách twych rozrastáć bedzie.
 Mars tedy z Tyškiewiczem wiecznie żyia wšedzie,
 Po Tobie krwi przeżacna Oycá tak sławnego/
 Ja sie spodziewam szczęścia Oycu podobnego.
 Madry kiedy chce szczęście sobie sam wluie.
 Syn po Oycu ná dobrá oczyste wstepnie.
 Pospolicie iáki szep/ takie iáblká rodzi.
 Ociec dobry Cnotliwe potomstwo wywodzi.
 Przeto sie z Domu twego nigdy nie wynosá :
 Chćiey mie teraz wtulić / chćiey otrzeć izy/ prośá.
 Slawá/ y krew Oycowśta/ niech wam ci záleco
 Mnie y zabáwy moie/ niech wam ti przycheco.
 Piakna rzecz; Kiedy przodków slawá łogo zdobi :
 Piaknieyśá ; gdy sam do niey cokolwieł przyrobi.
 Nie trudno nádkreconey dokrecywáć wici.
 Snádnie do Labyrinthu po podáney nići.
 Żyćieś w Oycu/ Ociec w was. A tak káždy zoczy;
 Ze Janá Tyškiewiczá z dziećmi śmiere nie tloczy.

In Marte

IN MARTE MORS, IN MORTE
VITA MELIOR,

Mars mortem generat, sed filia Patris alumnos
Cùm perimit, vitâ commodiore beat.
Non adimit vitam, sed inepta putamina vitæ:
Quò possint æuo nobiliore frui.
Post cineres meliùs viuit, cûi Martis honores
Liuor edit, viuum funere quemûe tegit.
Cùm moreris, demum Tyszkiewi viuere pergis:
In viuus tua nam vita sepulta fuit.
Nunc vtrique polo vitam iam ordire perennem,
Quam Mars, mors dederat: liuor obesse nequit.

N A G R O B E K.

Instrument / cel / conterfet / naczynie Marsowe /
Tu zložono zewłolici cne Tyszkiewiczowe.
Gdzie dobrego Rycerzá z sławnych szynow znáia:
Marsá bez Tyszkiewicá tam teraz niemáia.

Moriatur

MORIATUR NECESSE EST,
QUINON VULT MORI.

Mortis summa brevis longæque exordia vitæ

His referare solet, quos sine falce necat.

Immoritur quisquis pravis affectibus, omnes

Et membris sensus curat humare suis :

Sincerus puræ ut tandem rationis alumnus

Solius recti viuat ad arbitrium.

Talis cum moritur, fruitur mox perpete vitæ:

Sit licet in gremio mors inimica suo.

O homo, amas vitæ æternos gustare saporis :

Sic assuesce prius, ne moriari, mori.

BIBLIOTH. UNIV.

JAGELLONICAE

Tym sie czele konzoc herbem kazdy pieczetuie :
Czemuz z rodzajem pycha na harc wylatue :

Biblioteka Jagiellońska

stdr0020680

